

Kaup Brims hf. á Lýsi hf.

29. júlí 2026

Kaup Brims hf. á öllu hlutafé í Lýsi hf. fela í sér samruna í skilningi samkeppnislaga en samrunaaðilar starfa á ólíkum sölustigum og tengsl þeirra eru fyrst og fremst lóðrétt, einkum á hráefnismarkaði þar sem Brim selur sjávarafla og aukaafurðir en Lýsi og dótturfélög þess kaupa og nota hráefni til frekari vinnslu, m.a. fyrir lýsi og omega-3 fiskiolíu. Samruninn virðist ekki hafa í för með sér skaðleg útilokunaráhrif fyrir keppinauta félaganna. Samkeppniseftirlitið lauk því málinu án frekari rannsóknar á fyrsta fasa.

1. Með ákvörðun þessari er tekin afstaða til kaupa Brims hf. (hér eftir „Brim“) á öllu hlutafé í Lýsi hf. (hér eftir „Lýsi“) og dótturfélögum þess. Fullnægjandi samrunatilkynning vegna kaupanna barst Samkeppniseftirlitinu þann 24. júní 2026. Byrjuðu frestir eftirlitsins til að rannsaka samrunann því að líða næsta dag í samræmi við 17. gr. d. samkeppnislaga nr. 44/2005 og 1. mgr. 12. gr. reglna Samkeppniseftirlitsins nr. 1390/2020, um tilkynningu og málsmeðferð í samrunamálum.
2. Með tilkynningunni fylgdi styttri samrunaskrá í samræmi við ákvæði 6. mgr. 17. gr. a. samkeppnislaga og reglur nr. 1390/2020. Samrunaaðilar töldu skilyrði fyrir því að tilkynna samrunann með styttri tilkynningu uppfyllt þar sem aðilar samrunans starfa ekki á sama sölustigi (lóðréttur samruni) og markaðshlutdeild hvers þeirra á viðkomandi mörkuðum sé minni en 40%, sbr. c. liður 6. mgr. 17. gr. a. laganna og c. liður 1. mgr. 10. gr. reglna nr. 1390/2020.
3. Samkvæmt 17. gr. samkeppnislaga telst samruni hafa átt sér stað þegar breyting verður á yfirráðum til frambúðar, þar með talið þegar fyrirtæki nær yfirráðum yfir öðru fyrirtæki, sbr. b. liður 1. mgr. 17. gr. laganna. Með kaupunum öðlast Brim yfirráð yfir Lýsi og dótturfélögum þess. Ljóst er að í kaupunum felst samruni í skilningi 1. mgr. 17. gr. samkeppnislaga.
4. Í samrunaskrá kemur fram að Brim sé sjávarútvegsfyrirtæki og nái starfsemi þess yfir veiðar, vinnslu og sölu á sjávarafurðum, bæði botnfiski og uppsjávarfiski. Afli félagsins sé unninn hér á landi og á frystitogurum og afurðir að langstærstum hluta seldar á erlenda markaði. Í fiskimjölsmiðjum Brims sé jafnframt framleitt mjöl og hrálýsi, ekki til manneldis, sem að mestu sé selt til fóðurframleiðenda.
5. Þá segir í samrunaskrá að Lýsi sé framleiðslufyrirtæki á fæðubóta- og heilsuvörum sem framleiði omega-3 lýsi og aðrar afurðir sem innihaldi fiskiolíu, fyrst og fremst úr sjávarafla. Starfsemi félagsins felist að mestu leyti í útflutningi og tekjur þess stafi nær eingöngu af sölu til erlendra aðila. Undir yfirráðum Lýsis séu meðal annars Akraborg ehf., sem framleiði niðursoðna þorsklifur og tengdar afurðir, og Ice Fish ehf., sem framleiði hráefni til gæludýrafóðurs.
6. Í samrunaskrá tilgreina aðilar að samruninn geti snert markaði fyrir botnfiskveiðar, sölu á fiskiolíu til manneldis, fæðubótarefni og heilsuvörur (vítamín, steinefni og bætiefni), hráefni fyrir fisklifur og dýrafóður/fóðurgerð. Aðilar byggja á því að tengsl þeirra á þessum mörkuðum séu fyrst og fremst lóðrétt, þar sem Brim selji sjávarafla og aukaafurðir en Lýsi og dótturfélög þess kaupi hráefni til frekari vinnslu, og að aðilar starfi þannig á ólíkum sölustigum.

7. Varðandi landfræðilegan markað vísa samrunaaðilar til þess að starfsemi beggja aðila felist að mestu í útflutningi og sölu til erlendra aðila, þar sem nánast allar afurðir séu fluttar úr landi. Telji aðilar að landfræðilegir markaðir málsins séu að minnsta kosti Evrópa og Bandaríkin, ef ekki heimurinn allur.
8. Samrunaaðilar telja að samruninn muni ekki hafa skaðleg áhrif á samkeppni. Samkvæmt samrunaaðilum sé markaðshlutdeild þeirra takmörkuð á viðkomandi mörkuðum og aðilar starfi að langmestu leyti á alþjóðlegum mörkuðum í samkeppni við stóra erlenda framleiðendur. Þá fari viðskipti með hráefni að stórum hluta fram á opnum fiskmörkuðum, aðgangshindranir séu litlar og keppinautar hafi greiðan aðgang að öðrum birgjum og kaupendum, bæði hér á landi og erlendis. Af þeim sökum telji aðilar að hvorki sé fyrir hendi geta né hvati til að útiloka keppinauta frá hráefni eða viðskiptavinum.
9. Við meðferð málsins leit Samkeppniseftirlitið til upplýsinga í samrunaskrá, þeirra gagna sem fylgdu og annarra aðgengilegra og fyrirbyggjandi upplýsinga um viðkomandi starfsemi og samkeppnismarkaði. Auk þess leitaði Samkeppniseftirlitið umsagna helstu keppinauta og viðskiptaaðila. Viðkomandi gerðu ekki athugasemdir við samrunann.
10. Þess skal getið að í máli þessu er ekki tekin afstaða til yfirráða yfir eignarhaldsfélaginu Brimi, sbr. fyrri umfjöllun samkeppnisyrvalda um ætluð sameiginleg yfirræð í Brimi.
11. Samruninn er fyrst og fremst lóðréttur. Í leiðbeiningum framkvæmdastjórnar ESB um mat á samrunum sem ekki eru láréttir kemur fram að slíkir samrunar séu almennt ólíklegri en láréttir samrunar til að raska samkeppni og geti auk leitt til hagræðingar. Að virtri stöðu aðila á viðkomandi mörkuðum samkvæmt fyrirbyggjandi upplýsingum, þ.m.t. takmarkaðri hlutdeild Brims í heildarafla og dreifðu framboði hráefnis, verður hvorki séð að sameinað félag hafi getu til að útiloka keppinauta Lýsis frá hráefni (e. input foreclosure) né keppinauta Brims frá mikilvægum viðskiptavinum eða söluleiðum (e. customer foreclosure). Þá liggur fyrir að hluti viðkomandi hráefnis virðist þegar aðkeyptur frá erlendum aðilum.
12. Með hliðsjón af fyrirbyggjandi gögnum og rannsókn Samkeppniseftirlitsins eru ekki vísbendingar um að samruninn leiði til þess að markaðsráðandi staða verði til eða styrkist, eða að samkeppni verði raskað að öðru leyti með umtalsverðum hætti. Með vísan til framangreinds telur Samkeppniseftirlitið hvorki forsendur til íhlutunar í máli þessu né ástæðu til frekari rannsóknar á mögulegum áhrifum samrunans og lýkur því meðferð málsins á fyrsta fasa.

Ákvörðunarorð:

„Kaup Brims hf. á öllu hlutafé í Lýsi hf. fela í sér samruna í skilningi samkeppnislaga. Samkeppniseftirlitið telur ekki forsendur til að hafast frekar að í máli þessu.“

Samkeppniseftirlitið

Páll Gunnar Pálsson

Rafræn skilríki

Undirritað af: Páll Gunnar Pálsson

Kennitala: 1509674659

Tími: 29.07.2026 10:43

Undirrita skjal úr OneCRM

Undirritað með